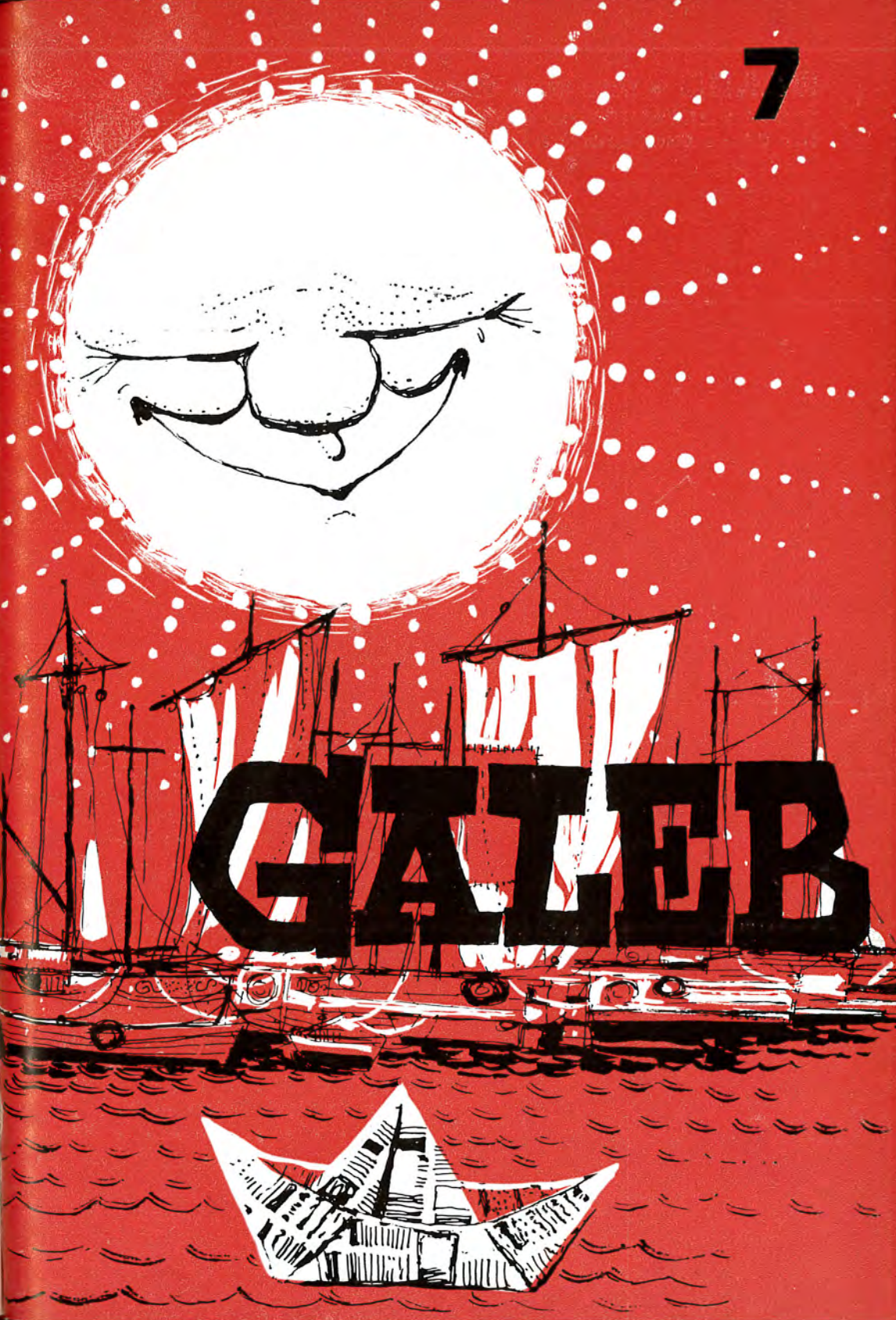


7



GALLERY

Vsebina:

Marička Znidaršič: Juretova pomladna	145
Zora Rebula: V srcu Afrike	146
Zdenka Jerman: Prebrisana nevesta	152
Vlado Firm: Prebrisani pometalek	155
Marija Konopnicka - S. Vinšek: Lah- ko noč	156
Karel Sirok: Žalostna Marija, Jezus misli na mater	157
Miro P.: Istrska vasica Hrastovlje je postala znamenita	158
Vojan Arhar: Trg živali	160
Fran Roš: Piščančeva koščica	161
Danilo Gorinšek: Kuža laja v jamo	163
Neža Maurer: Hišica pet pedi	164
Zlata Vidaček: Zvonček na očalih	165
Mladina piše in riše	166
Zapojmo: Ferdinand Ferluga — Oi- ptički	168

JURETOVA POMLADNA

OB POTOKU SO VZCVETELE
VRBE KAR ČEZ NOČ,
JURE SE JE RAZVESELIL
TEGA NA VSO MOČ.

VEJ MUŽEVNIH ZA PISCALKE
JUTRI SI NASTRIŽE,
POTLEJ ZAIGRAL BO NANJE
VSE POMLADNE VIŽE.

ŠEL NA GMAJNE BO MED LESKE
IN PREPEVAL S PTIČI,
TRAVE BODO ZAŽIVELE
KAR PRI PRVI PRIČI.



ŠEL BO NA ZASPANE NJIVE,
TJAKAJ MED OZIMNE,
ŽITOM NA VES GLAS ZAGODEL
BO POMLADNE HIMNE.

ŠEL BO K PISANIM METULJEM
VASOVAT NA TRATE,
IN POSKOČNE BO UBIRAL
ZA TE MLADE SVATE.

ROŽAM, KI POGNALE K SONCU
SO SE V SVETLI NADI,
JURE GODEL BO IN GODEL
PESEM O POMLADI.



SLAB ZAČETEK POTI

Deževno dobo sta Pjera in Uti-Uti prebila v mrzličnih pripravah. Oskrbela sta se s koreninami in praški proti kačjemu piku, malariji in vročici. V majhne živalske mehove sta nalila strupa za puščice, ki sta jih bila narezala iz močnega lesa, nekaj pa sta izbrusila kamenitih, če bi nalletela na trdokožce, sione in krokodile. Ozek in močan čoln se je že zibal ob jezeru in izdelala sta mu podkrovje, da bi ponoči varno počivala v čolnovem trebuhu. Livigstonove razprave sta zavila v nepremočljivo tkanino, ki jo je bil učenjak sam izdelal v ta namen. Čakala sta samo še na ugoden čas.

Lepega dne je Uti-Uti odločila, da je gladina vode pod kočami že dovolj ustaljena, to pomeni, da hujših neviht ne bo več. Čoln sta spravila na majhno vzpetino ob jezeru, izplala vodo in ga osušila. Kmalu je bilo vse pripravljeno. Dvoje rezervnih vesel sta vrgla v podkrovje in poskusila razpeti čez stebriče ponjavo, da bi se obranila pred nalivi. Vse je odlično delovalo. Drugo jutro sta navsezgodaj odrinila na dolgo in nevarno pot. Varne kočice so ostale kmalu daleč za njima.

Proti poldnevu sta dosegla po prečni rečici večjo reko, ki je tekla na jug, vsa kačna in deroča od nedavnega viharja. Komaj sta se obdržala v toku. Pjera bi bilo sicer mikalo pluti v mirnejših plitvinah ob bregu, pod širokimi pahljčami pragozdnih praproti. Deklica pa je samó pokazalo visoko gor med rogovile starih sekvoj, kjer se je pretegoval lisasti leopard ali pa se je z veje odvijala dolga bleščeča zelena kača, in Pjera je minilo navdušenje, da bi veslal ob bregu.

Proti večeru se pragozd na obeh straneh še ni prav nič razredčil in zaskrbelo ju je, da se je v nekaj desetletjih džungla ob reki tako razrasla, da se ne ujema več z Livingstonovim zemljevidom. Če bosta morala še dalje po reki, ju zajame noč ravno sredi brzic. Prisiljena sta bila poiskati miren zalivček ob reki. Čoln sta pritrdila ob močno bambusovo deblo in zlezla v podpalubje, le majhno režo sta pustila za zrak.

Noč je bila za Pjera pošastna. Reka je hrumela mimo, visoka debela so ječala v vrhovih in kriki zveri so pretresali temo. Proti polnoči je nekaj ploskoma padlo na čoln. Zadrževala sta dih. Vendar se stvar ni več premaknila. Kljub strahu sta od utrujenosti zaspala. Proti jutru se je izračje ohladilo in Pjera je prebudil mraz, ni pa se upal ganiti. Zaslišal je nekakšno plahutanje. Zbudil je Uti-Uti. Ta je prisluhnila, saj je razločevala šume vseh vrst. »Ptice zadovoljno plahutajo s krili, kar pomeni, da ni nobene nevarnosti, sicer bi vreščale.« Pogumno je odmaknila loputo in se ozrla po čolnu. Nekaj temnega je ležalo sredi krova. Deklica se je zasmejala:

»Pragozd nama je že sinoči poskrbel za zajtrk!«

Pjera je pomolil glavo iz odprtine. Ogromen kosmat sadež s trdo lupino je ležal tam. S sekiro sta ga načela. Imel je sočno rumeno meso, v sredini pa sladko belo tekočino. Obilni zajtrk je odvrnil njuno pozornost in zdajci je skočila mednju rdečkasta žival, pograbila, kar je ostalo, in vrešče smuknila po debelu navzgor. K sreči je bil le požrešni maki z dolgim črnim repom. To ju je opozorilo, da sta spravila lažje zabojce s krova pod krov, da bi jima živali še kaj ne odnese. Nato sta odvezala čoln. Nazaj zaradi deroče reke nista mogla. Torej naprej. Nič dobrega se jima ni obetaló. Najprej brzice, pozneje pa slapovi in na koncu deroči pragozdni veletok. Vse to bi pomenilo pogubo. Poiskati morata izhod v močvirje.

Proti večeru je reka postala bolj deroča. »Brzice!« sta prestrašeno vzkliknila. Na levi so se v daljavi zasvetile bele pečine, tam je reka v ostrem zavoju obrnila proti zahodu. Valovi ob skalah so se penili, da je bilo od daleč videti, ko da voda sredi vrtincev vre.

»Tako je morava nekje pristati, da naju tok ne potegne v tisti pekel!« je vzkliknila Uti-Uti. Našla sta kaj klavarno zavetje. Komaj sta namreč privezala čoln ob močno praprot, je

iz teme priveslal na ogled krokodil. Komaj sta utegnila zginiti pod krov. Zjutraj sta najprej zagledala, da je čoln poln nečesa gomazečega. Nič hudega! Po njem so se prekopicevali mali šimpanzi. Nagnala sta jih, nato pa klavnih obrazov zlezla iz skrivališča, da pri dnevni svetlobi presodita svoj strašni položaj: po reki nazaj nemogoče, v tisti kotel navzdol pa še huje.

Jutranje sonce pa je prineslo veliko presenečenje. Najprej sta se ozrla proti jugu: reka je izginjala tam v daljavi v kadečem se vrtincu in se metala nekam navzdol kot v prepad. Na desni je ta pošastni prizor obdajal kot orjaška zelena straža rob džungle. Toda na levi se je njunim očem odprl odrešilni pogled: tam se je proti vzhodu širila smaragdno zelena vodna ravnina s kratkimi valčki, na katerih so plavalí celi beli otočki orjaških lokvanjev, sredi mirnih voda pa so si tam daleč ogledovali v vodnem zrcalu svoje vitke vratove dolgonogi flamingi, znanilci močvirja. Reka je šla svojo pot, na vzhod pa so se odprle poplavljene pragozdne površine. Bila sta rešena.



Ko je čoln drsel po mirni gladini, je Uti-Uti zarisala na Livingstonov zemljevid rdečo črto od točke 1 in 2 do točke 3, ki sta jo bila dosegla. Najhujše je bilo mimo. Tako sta namreč mislila.

Ko je čoln drsel po mirni gladini, je Uti-Uti zarisala na Livingstonov zemljevid rdečo črto od točke 1 in 2 do točke 3, ki sta jo bila dosegla. Najhujše je bilo mimo. Tako sta namreč mislila.

Ko je čoln drsel po mirni gladini, je Uti-Uti zarisala na Livingstonov zemljevid rdečo črto od točke 1 in 2 do točke 3, ki sta jo bila dosegla. Najhujše je bilo mimo. Tako sta namreč mislila.

Ko je čoln drsel po mirni gladini, je Uti-Uti zarisala na Livingstonov zemljevid rdečo črto od točke 1 in 2 do točke 3, ki sta jo bila dosegla. Najhujše je bilo mimo. Tako sta namreč mislila.

SKOZI ZEMELJSKI PARADIŽ

Nekaj nepopisno lepih dni je minilo. Čolnov kljun se je pretikal skozi visoko bičje, v katerega gošči sta splašila zdaj divje race, zdaj prepirljive liske z modrikastim perjem. Če sta maletela na privzdignjeno jaso, molečo iz vode, sta se utaborila tam, ustrelila nekaj ptic in si spekla pečenko na ražnju.

Zdelo se je, da sta zašla v zemeljski raj, kjer bi bilo najlepše ostati z zmeraj. Mirni, svinčeno modri valčki so se komaj vzgibali, ko so jih čolnovi bokli rahlo odrivali. Orjaške veje, ki so kakor zeleni baldahini mogle nad dolge zalive, so se večkrat z obakraj pragozda stikale, da sta plula v polmraku. Ko pa se je migotajoči vejnati strop nad njima spet razgnil, je žehtela svetloba, ki je lila skozi krošnje prastarih drevesnih orjakov, osvežila tisočere barve tropske džungle. Roji muh z rdečimi zadki in kovinsko zelenimi glavami so brneli nad omamno dišečimi cvetovi rožnatih vodnih lilij. Na čolnov kljun so sedali zdaj rumeno-rdeči, zdaj opečnato rumeni ptiči in čudoviti vijoličasti muhovčki s sinje progasto glavico. Onkraj bičja sta stala na visokih nogah dva čopasta žerjava z jajčno rumeno perjanico na glavi. Pelikan je vozil svoje tolsto telo čez močvirje in še ni bil videti sit, kajti v njegov ploščati rumeni kljun je zdaj pa zdaj zginila velika višnjava riba.

Pjer je grizljaj sakove orehe in osvežujoča sapa iz mračnih vodnih zatokov ga je delala razigranega. Bil

je željan kakršnega koli junaštva. Pa kaj, ko je bila Uti-Uti kot nalašč slabe volje. Pjer ni vedel, da se je deklica kot pragozdno bitje bolje zavedala, kako ni verjeti na videz krotkem močvirju. Kajkrat je bila prav zadnji hip z zastrupljeno puščico zadela v glavo v vejah prežečega udava ali režečo se divjo mačko v rogovili. Tudi ris je kdaj pa kdaj zasršel s svojimi križemgledimi očmi vanjo, da je naglo predročila z veslom nekaj metrov in umaknila čoln iz neprijetne sosesčine. Morala je imeti oči povsod, saj je bil Pjer tako rekoč slep za nevarnosti. Težko je prenašala, kako je mirno izrisaval na liste podobe rastlin in živali, na katere sta maletela na poti, in je prepuščal skrb za hrano in varnost njej, kakor da je to pač stvar žensk. Kadar pa je bil on na vrstii, je seveda veslal hitreje od nje, in to mu je morala le priznati.

In tako sta nekega dne zagledala na severu visoke, mizaste vrhove gora. Torej morata pripluti vsak čas do točke 4, do druge pragozdne reke. Zrak se je nekoliko osvežil zaradi bližine planin in tudi njuno razpoloženje je postajalo razigano. Vsa navdušena sta naglo udarjala z vesli, da bi do noči vsaj od daleč zagledala reko. Pod večer se je med drevesi zasvetlikala široka vodna površina, leno premikajoča se v smeri proti jugu. Zadovoljna sta poiskala zatišno mesto in kar se da trdno zaspala. In bilo je prav, kajti jutro jima je namenilo grdo presenečenje.

NEPREVIDEN OVINEK IN SKORAJ KONEC POTI

Skozi reže je v podpalubje sijala pritajena svetloba. Moralo je biti tik pred jutranjim svitom, ko je Uti-Uti nekaj prebudilo. Voda okrog čolna je vrvela in vršela. Pogledala je

skozi špranjo. Neka težka gmota je zasenčevala obzorje in za njo so se pregibale sence, ko da se drevesne krošnje močno zgibljejo. Saj vendar ni čas viharjev, kaj naj bi bilo? Na-

pela je ušesa in prvi ptiči so divje vreščali. Zveri? Potem se je voda nekoliko umirila in slišati je bilo lomljenje vej in hreščanje. Zemlja je bobnela. Zdajci je močno tišino pretrgalo trobljenje. Sloni!

Uti-Uti je dregnila Pjera. Treba je bilo zapustiti čoln, da bi ga zveri ne poteptale, in si poiskati kakršnokoži zavetje. Planila sta na krov, skočila v vodo in se gredoč ozrla. Temen obris slona, ki jima je kazal hrbetju je napravil najhitrejša plavalca na svetu. Ogromna žival je trobila v noč, morda je opozarjala tovariše v gošči. V zavetju kosmatega bičja sta razločila orjaške boke, kako se odzibavajo v temo. Po oddaljujočem se lomastenju in daljši tišini sta si upala zaplavati spet k čolnu. V potemi je bil videti varen. Ker je bilo nenavadno hladno, sta se pred mrazom skrila v gorke podpalubje ter znova zadremala do jutra.

A kako sta se začudila, ko sta zjutraj zlezla na krov! Kje sta bila? Kako sta prišla sem? Čoln se je zibal sredi ozkega vodnega grla, obdana od vseh stani s strmimi pobočji visokih gora. Slon je bil moral njun čoln zamenjati za votlo duplo in si ga privleči le-sem. Preden se bo orjak domislil vrniti se po svoje deblo, morata biti onadva že daleč.

Kompas je kazal, da morata, če hočeta na vzhod, prav proti tistemu vedno bolj ožecemu se vodnemu grlu. Pogledala sta na zemljevid. Morala sta biti nekje sredi gora precej severno od točke 4. Vsekakor morata, če hočeta ubežati slonom, prav skozi tisto sotesko, skozi katero živali ne bi mogle.

Zveslala sta. Od gosto poraslih planin je vela mrzla sapa. Vodna soteska je bila slikovita. Voda je bila živo zelene barve, z bregov pa so vdirali vanjo ozki rtiči škrlatno rdečega cvetja. Papige so se s svojimi pisanimi perutnicami spreletavale čez

vodo in se vrešče prepirale. Močvirje se je ozilo in ozilo in hrbti gora so ga stisnili v ozko razpoko, da je čoln komaj zdrknil skozi. Toda onkraj nje, kjer sta si obetala prostrana močvirja, sta z grozo opazila suho savano z visoko travo, na kateri sta splašila čredo antilop. Čoln je butnil ob breg, njegova pot se je končala. Pjera in Uti-Uti je obšel obup. Nazaj, če bi sploh našla pravo pot, ne moreta, saj bi zgubila z iskanjem vsaj teden dni. Po suhem pa sta izgubljena. Obup jima je še povečal lakoto in utrujenost. Sit človek bolje misli. Sklenila sta se prej najesti vroče juhe iz antilopjega mesa in dišeče pečenke na ražnju. Tako sta zapustila čoln in se začela plaziti preko savane za plenom.

Po njunih stopinjah pa je prihujeno stopal prožni panter v svojem kockastem rjavo rumenem kožuhi in vihral nozdrvi od poželenja, že več dni je namreč zaman oprezal za kakšno žirafa ali antilopo. Uti-Uti je naenkrat obstala. Na robu savane se je daljna čreda žiraf spustila v beg. Nevarnost! Zgrabila je tulec s puščicami in ga porinila Pjero, ki je nosil lok. Sama pa je počenila v travo z naperjeno sulico, ki jo je znaša tako sijajno nameriti zverem naravnost med uhlje. Pjer je stal desno od nje. Uti-Uti je kakih petdeset metrov za njegovim hrbtom zagledala kos premikajoče se panterjeve kože. Pomignila je Pjero, naj se umakne njeni puščici, ko je fant, ki je g'edal v drugo smer, smrtno prebledel.

»Švist,« je začula Uti-Uti za seboj in v sekundi jo je preblisnilo: »Mamba!« Od groze se ni mogla ganiti. Svinčena mamba, najbolj strupena afriška kača, je poplesavala z dvignjeno glavo kakva dva metra od nje, obrnjena k Pjeru.

Tedaj je zarenčal panter, na katerega sta bila v tej strašni sekundi

skoraj pozabijala, in v plavajočem skoku planil proti Pjeru, da je Uti-Ui z močnim udarcem mogla fanta le še pobiti na tla, da ga izmakne panterjevemu naskoku. Zver je pristala na Pjerovem boku, a preden je zasadila zobe vanj, je razjarjena kača započila svoje smrtonosne strupenike v panterjevo stegno. Zverina je bila v nekaj sekundah mrtva, naša dva junaka pa sta se kot brez glave spustila v dir, čeprav je Pjer komaj

USODNA ZAMUDA

Ta reka je bila popolnoma drugačnja od prve. Komaj se je utrgala iz objema hribov, se je umirila in razširila. Zamolklo modra in kristalno čista je spokojno tekla med nizkimi savanami in mizasti vrhovi gora so kmalu izginili za njima v belkasti meglici daljave. Tam daleč se je širil pragozd s svojimi nevarnostmi, reka pa je mehko odnašala njun čoln vedno bolj proti jugu. Že so se prikazale na desni nove gore in po prestanih nevarnostih sta spet užila nekaj dni miru. Ko pa sta se poslovila od gorske vrste na desni, jima je zemljevid pokazal, da prideta vsak čas do razvodja, zaznamovanega na zemljevidu s točko 5.

Kakor pa je voda postajala globlja in bolj deroča, so bili sončni savanski bregovi polni grozljivo velikih krokodilov. Čez dan se je le redko kateri domislil kopeli v reki. A zvečer, ko se bodo vsi ti velikanski kuščarji zavalili v reko, kaj bo? Odročila sta se, da poiščeta zavetje ob strmem skalnem bregu. Pod visoko pečino bosta varna, saj se krokodili sončijo le na nizkih bregovih, s katerih se lahko kar najhitreje zavale v reko. Pod pečino sta zakoličila v vodo močan kol in še privezala čoln k deblu na bregu, da bi ju tok ne odnesel. Tako sta mirno zaspala, še preden se je zmračilo.

vlekel nogo za seboj. Še pomislila ni, da mamba po ugrizu ni več nevarna.

Ko sta se končno ustavila, sta začula klokotanje vode in tik pred njima je iz tal vrvel studenec. In tam dalje še eden. In še dalje — je v krasnih vrtincih klokotala iz tal reka. Bila je njuna druga reka. Treba bo samo še po čoln in ga z vleči preko savanskega pasu do izvira. In to sta tudi storila.

Na pečini pa je zleknjen ležal star krokodil-samotar. Lenoba ga je zadržala na pečini, a hlad ga je prisilil, da se je začel plaziti s skal, in nato se je lenobno zavalil v reko prav tam, kjer se je zibal čoln. Pošast je tresčila na krmilo, ga prelomila, odtrgala ves zadnji del čolna in odplavala dalje. Voda je vdrla v podpalubje, čoln se je skoraj prevrnil in vse jedilne zaloge, kar jih je bilo na krovu, so izginile v globoki vodi. Pa kaj, samo da sta ostala živa, čeprav na smrt prestrašena. Pjer je upal, da se bo čoln dal popraviti v dobrem tednu. Uti-Ui je obšel strah: štirinajst dni, to bi bilo lahko že usodno zanju, kajti močvirje bi že začelo upadati!

Okvare so bile hujše, kot se je zdelo. Čoln je bil nared šele čez devet dni. Odpravila sta se in dosegla razvodje ter nato močvirje do točke 6. Tu sta zgubila še dva dni. Naletela sta namreč na cele otoke štorkelej, ki so bile prišle v Afriko prezimovat in jih je bilo toliko, da so čez in čez prekrile prehod čez močvirje. Čakati sta morala, da so se kot urejena vojska porazdelile na skupine, šele nato sta mogla mimo. Spotoma sta se morala oskrbeti z živežem, kajti na pogorišču, po katerem bosta dosegla jezero, ne bo ničesar živega. Njune zaloge suhega

mesa pa se zepa niso povečale. Mesa so jima kradle opice ali pa okljujevale požrešne nočne ptice bobnarice, ki so jima tudi sicer s svojimi mrtvaškimi kriki kvarile spanje. Najlepšo antilopo jima je na robu majhne savane izpred nosa odnesel trop razjarjenih, lisastih divjih mačk. Še dobro, da se niso lotile obeh mladih lovcev. Tako ju je čas vedno bolj prehiteval. Močvirje je začelo naglo usihati. Vročina je postajala vedno hujša. Ko sta že obupala, da bosta dosegla svoj cilj, tretjo reko, sta nekega jutra videla zakrožiti nad močvirjem vreščeče burnice, rečne ptice. Pjer je zavriskal od veselja. Uti-Ui pa ni skrivala svojega obupa. Začela se je sušna doba, ko bi morala biti oba že pri jezeru. Preden zažgata pragozd in preden ta pogori, bo minilo še štirinajst dni. V tistem času preko močvirja pa bo pomenilo zanj najhujšo preizkušnjo, kaj pa šele za Pjera. Pa na to ni hotela misliti. Ko sta dosegla reko, je sama zaveslala na levi breg in zažgala pragozd. Nato sta stala to stran brega in opazovala donebesni kres. Iskre so se vzdigovale kot škr-

latni oblaki v zrak in visoki zublji so stegovali svoje jezike v razjarjeno nebo, kot bi pred njima bruhalo nešteto ognjenikov. V divjem begu sta videla švigati mimo po onem bregu vse mogoče živali, ki so si skušale utreti pot med plapolajočimi drevesnimi orjaki. Prastare sekvoje, najvišja pragozdna drevesa, so morale iznad ognjene poplave kot neznanške plamenice. Kmalu pa je vročina tudi njiju prisilila, da sta se umaknila kak kilometer nazaj in si poiskala zatočišče. Zveri se nista bala, kajti pred ognjem se bodo umaknile globoko v notranjost džungle.

Čez kak teden se je požar že vnesel, mogla sta čez pogorišče, saj se je ogenj širil v nasprotno smer, proti jezeru, in je bil desetine kilometrov pred njima. Zato je bil Pjer dobre volje. Uti-Ui pa ne, ker je vedela, da bo tropska vročina v bližnjih goščavah vsak čas oživila na tisoče primerkov vseh vrst strupene golazni. Vedela je, da ju najhujše še čaka. Ozrla se je ne Pjera. Zdelo se ji je, da ima na bledem čelu že zapisano smrt.

(Dalje)



Prebrisana nevesta

(JAPONSKA PRIPOVEDKA)

V neki vasi blizu reke je živel star kmet, ki je imel dve hčerki. Njegovo življenje je bilo trdo — od jutra do večera je z motiko prekopaval majhen košček zemlje blizu hiše. A zemlja je bila tako slaba, da od njegove pridelke ni mogel živeti niti pol leta.

Ko je nekoč tako delal na svojem polju, je stopil k njemu človek v lepem kimonu in rekel:

»Dobro jutro, prijatelj! Sonce še ni vzšlo, ti si pa že na polju. Čemu se tako mučiš?«

»Moram vstajati pred sončnim vzhodom,« je odvrnil kmet, »drugače bomo jaz in moji dve hčerki umrli od lakote.«

»Smiliš se mi,« je rekel neznanec. »Daj mi motiko, da ti prekopljem polje!«

Kmet je v zadregi odgovoril:

»Hvala ti, dobri človek, a tvoje usluge ne morem sprejeti. Zelo reven sem, ne bi ti mogel poplačati truda.«

Neznanec je uprl roke ob ko'ena in se do pasu priklonil kmetu:

»Daj mi za ženo eno izmed tvojih hčera, pa bova bot.«

Revni kmet je bil vesel, da se bo njegova hči omožila s tako častitljivim in delavnim človekom, pa je dejal:

»Prav, pa naj bo.«

Ko se je vrnil domov, je rekel starejši hčerki:

»Sreča nam je naklonjena. Veseli se: s teboj se hoče oženiti dober in

delaven človek. Zdaj dela na našem polju.«

Hčerka je stopila k oknu, pogledala na polje in zakričala:

»Oče, oče! Pridite pogledat, saj to je ljudožerec!«

Kmet je pohitel k oknu in zagledal na svojem polju ostudnega, kosmatega volkodlaka.

Starejša hči je zajokala:

»Kaj ste storili! Saj to je ljudožerec iz bližnjega gozda! Odpeljal me bo na svoj dom in požrl, kot je požrl že toliko drugih deklet!«

Oče je od strahu onemel.

»Nič se ne boj, sestra,« se je tedaj oglasila mlajša hčerka. »Pa tudi vi ne obupajte, oče. Recite ljudožercu, da bom jaz postala njegova žena. Prosim vas pa, da mi kupite za doto lepo pahljačo in velik glinast vrč.«

Pred sončnim zapadom se je volkodlak spet spremenil v človeka. Stopil je v kmetovo hišo, se priklonil in dejal:

»Svojo obljubo sem izpolnil, polje sem prekopal. Zdaj si ti na vrsti: daj mi za ženo eno izmed svojih hčera.«

Kmet je pokazal na mlajšo in spregovoril:

»To je tvoja bodoča žena. Nočem pa ti je dati iz hiše brez dote. Pridi jutri opoldne, do takrat bo vse nared.«

»Prav!« je rekel volkodlak. »Jutri točno opoldne pridem po svojo nevesto...«

Komaj je ljudožerec odšel, je pohitel kmet v trgovino. Za zadnji denar je kupil pahljačo iz živovine in velik glinast vrč.

Drugi dan je prišel ljudožerec točno opoldne po svojo nevesto. Čakala ga je v beli poročni obleki in držala v rokah prelepo pahljačo. Ko je zagledala ženina, je rekla:

»Pripravljena sem vam slediti, le tega ne vem, kaj bova z glinastim vrčem. To je moja dota in za nič na svetu se ne bom ločila od njega.«

Ljudožerec je pogledal vrč in zamrmral:

»Tega nihče ne zahteva od tebe. Če misliš, da ti je tako potreben, ga vzemi s seboj.«

»Kaj pa mislite!« je vzkliknila nevesta. »Mar me vidite, kako je velik? Se vzdigniti ga ne morem!«

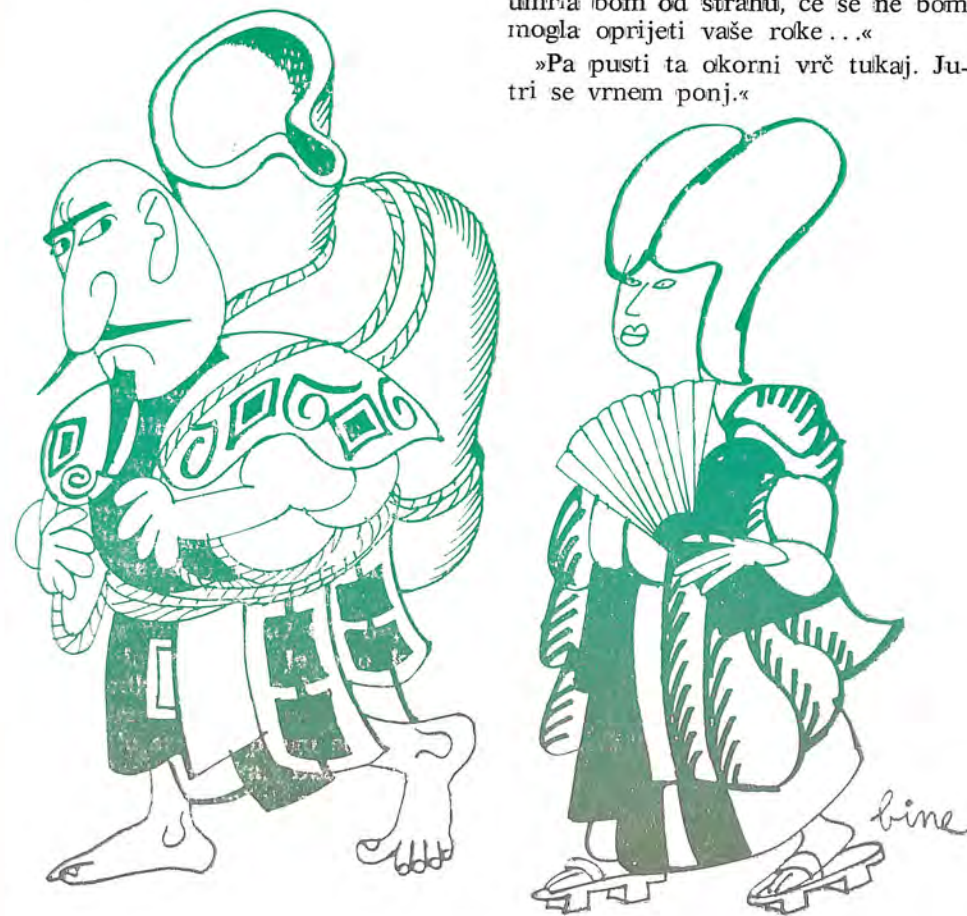
»Dobro, ga bom pa sam nesel, samo nikar se mi ne obotavljaj,« je rekel volkodlak.

»A če boste nesli vrč, boste imeli obe roki polni,« je rekla nevesta.

»Kaj pa potlej? Bosta pač polni!« je srdito zakričal volkodlak.

»Kako pa bom potem prišla čez reko?« ga je vprašala deklica. »Tam so takšne majave in ozke brvi — umrila bom od strahu, če se ne bom mogla oprijeti vaše roke...«

»Pa pusti ta okorni vrč tukaj. Jutri se vrnem ponj.«



»Nikakor ne, moram ga vzeti s seboj! Veste, česa sem se spoznala? Dovolite mi, da vam privežem vrč na hrbet. Potem bo vse v redu in vi mi boste lahko pomagali iti čez brv.«

»V redu,« se je strinjaal ljudožerec. »Hitro mi priveži vrč, da se odpraviva domov!«

Na tihem pa si je mislil: »Čakaj, samo da te pripeljem v gozd, bom že obračunal s tabo!«

Deklica mu je trdno privezala velikanski glinasti vrč na hrbet, se poslovila od očeta in sestre ter odšla z ženinom. Ko je stopila za volkodlakom, je neprestano občudovala svojo novo pahljačo in vzklikala:

»Ej, kako lepa pahljača! Prepričana sem, da nima take niti samurajeva hči! Kar umrla bi od žalosti, če bi jo zgubila!«

Ljudožerec jo je poslušal in si zlobno mislil:

»Umrla boš prej, kot si misliš! Za reko že vidim drevesne krošnje. Tam v gozdu te požrem!«

Kmalu sta prišla do reke. Z brega na breg so se bočili leseni mostički. Ljudožerec je prijel dekle za roko in napotila sta se na drugi breg. A ko sta prišla do srede reke, je deklica prestrašeno zakričala:

»Stojte, stojte! Pahljača, moja prelepa pahljača mi je padla v vodo! Kakšna nesreča!«

»Kakšna nesreča neki!« jo je narhulij ljudožerec. »V hiši imam na kupe dragocenih pahljač... Pohitiva, pa se boš sama kaj kmalu prepričala o tem. Zagotavljam ti, da čez eno uro ne boš več žalostna.«

Kmetova hči je seveda dobro razumela, kaj ima ljudožerec na umu. Zato si je z rokami zakričala obraz in hlinila jok. Bolestno je vzkliknila:

»To pahljačo mi je podaril moj dragi oče! Kaj ne veste, kako je tre-

ba paziti na darila, ki jih dobiš od staršev? Ne, ne, bogovi me bodo kaznovali, če ne bom spoštovala očetovega darila. Lepo vas prosim, prinesite mi iz reke mojo dragoceno pahljačo!«

»Prav!« je zarohnel ljudožerec. »Prinesel ti jo bom! Stoj na mostu in se ne gani, da ne boš padla!«

S temi besedami je stekel z mostička na breg in stopil v vodo.

»Se malo naprej stopite, prosim, pahljača je padla bolj na sredo,« je dejala deklica, ko je videla da se je volkodlak ustavil nedaleč od brega.

Ljudožerec je stopil malo naprej in začel tipati z rokami po rečnem dnu.

»Ne tam, ne tam!« mu je z mostička zaklicala deklica. »Bolj proti sredi!«

Ljudožerec je znova naredil nekaj korakov naprej.

»Se naprej, še naprej!« je spet zaklicala kmetova hči.

Zdaj je segala voda ljudožercu že do prsi.

»Se čisto malo, čisto malo naprej!« je vzkliknila deklica. »Pahljača leži pri vaših nogah, tukaj z vrha jo prav dobro vidim. Hitro se sklonite, da mi je ne odnese tok.«

Ljudožerec je pozabil, da ima na hrbtu velikanski glinasti vrč in se je sklonil globoko v reko. Vrč se je v trenutku napolnil z vodo in potegnil volkodlaka na dno. Ljudožerec se je otepal, a bilo je vse zaman - vrč je bil zelo trdno privezan k njegovemu hrbtu.

Tako je kmetova hči rešila življenje sebi in svoji sestri.

Od tistih dob govorijo ljudje: Zoper nesrečo se moraš boriti z razumom, ne s solzami!

Prebrisani pometaček

Na kupčku osušenega blata, v bližini visoke krtine, v kateri že od lanskega poletja ni več domoval baržunasto črni krt, kdove kam ga je zanesla pot, je posedal živahni hrošček pometaček in razmišljal, kaj bi bilo najpametneje početi. Brum, brum, brum, se mu je oglasil želodček, vedno požrešni želodček, ki ga ni mogel mali hrošček nikoli dobro nasitiiti.



»Seve, seve, potem ti pač hrano poiščem, sicer mi ves ljubi dan ne boš miroval,« se je razhudil pometaček in iztegnil nožice. »No, do doma nimam daleč, kolaček naredim in ga skotrljam v luknjico na krtini. Tam je moj dom, s kuhinjo in spalnico.«

Ker pa je hrošček pometaček imel najraje smetno blato in podobno umazanijo, si je lahko poiskal hrano kar na kupčku blata, kjer je posedal. S krepkimi čeljustmi je zagrizel v kupček, z nožicami valjal, stiskal in oblikoval, in glej, kmalu je imel pred seboj okroglast kolaček, ki ga je moral le še skotrljati v svoj domek, da ga v miru poje.

Zadovoljen sam s seboj, ga je skotrljal po kupčku, porival po redki travi in ga že z vso močjo rinil navkreber po krtini. Dvakrat navzgor, kolaček pa trikrat navzdol. »Da, trikrat, ne dvakrat, sem ga že prerinil do doma, in glej ga zlomka, vselej se mi vnovič skotrlja navzdol. Prevelik je, ne bom ga sam zmožel, še skozi luknjico ga ne spravim,« je že nekoliko slabe volje čirikal pometaček.

Tedaj pa si je oddahnil. Na strmi potki je zagledal neznanca pometačka. Prav nič ga ni vprašal, od kod je doma. Hm, kaj bo bi mu pomagal? Neznani pometaček je kmalu prilezel do njega.

»Ej, sosed, kaj pa si tako zadihan? Prevelik zalogaj si si pripravil. Saj ga še domov ne spraviš, le poglej, kako malo luknjico imaš!«

»Že, že, toda nasitil se bom za ves dan. Hm, odkod pa si, prijateljček? Še nikoli te nisem opazil v bližini moje krtine.«

»Bh, tvoje krtine, lej ga, lej. Vseeno, pomorem ti, ti pa le brž v rov in ga nekoliko razširi, sicer ga tudi skupaj ne spraviva vanj.«

»No, prav, če ti tako meniš,« je odgovoril hrošček pometaček in kmalu izginiil v temni luknjici, ne da bi opazil prebrisani pogled, s katerim ga je meril zviti tujec pometaček.

Iz rova so se kmalu zaslišali šumi in prsteni prah je vedno gosteje uhajal skozi malo luknjico. Mali pometaček je bil priden delavec. Prej ko bo gotov, prej se bo najedel, hm.

Tuji pometaček se je medtem z vso močjo uprl v okrogli kolaček, ga zrinil do roba in že se je kolaček veselo skotrljal v dolinico pod njim. Od tam ga pač ni bilo težko spraviti v travo, kjer je ušel vsem radovednim očem.

Ko je bil mali pometaček končno z delom v rovu gotov, je ves umazan in truden prilezel na prosto.

Kako je osupnil, kar pozabil si je otresti zemljo.

»Tujca ni, kolačka tudi ne,« je vzdihnil in razmišljal, kaj bi bilo sedaj najpametneje storiti.

Z nožico je popraskal po tleh. »Hm, najpametneje storim, če si napravim nov kolaček. Povsod je blata dovolj.« Zadovoljen s svojo odločitvijo je oddrsal po krtini navzdol.

MARIJA KONOPNICKA - S. VINSEK

Lahko noč



Ilustr.: LEON KOPORC

1.

Počivaj in snivaj, vasica ti mala,
v spokojnem somraku boš mirno zaspala.
Mirno boš zaspala, dokler zora zlata
znova bo odprla dneva sončna vrata.

Počivaj vasica, vasica premila,
da v ranem se jutru boš čila zbudila!

2.

Vasica ti rodna, kjer moja je mati,
kjer oče je dragi, so sestre in brati.
Tu naša je kočja, tu vrtec zeleni,
in zibka še vedno je v izbi ob steni.

Počivaj in snivaj, vasica premila,
da v ranem se jutru boš čila zbudila!

3.

Od tebe v tujino, v naselja in mesta
zvabila pred leti me bela je cesta.
V mislih pa sem vračal v dneve se nekdanje,
v srcu si ostala kot prekrasne sanje.

Počivaj pred mano, vasica premila,
ob zori se zlata boš zame zbudila!

KAREL SIROK

Ilustr.: MILKO BAMBIC

Dve velikonočni



ŽALOSTNA MARIJA

BELA STÉZA PO DOBRAVI,
BELA CERKVICA V DALJAVI,
CERKVICA MARIJINA,
Z NAGELJČKI POSUTA VSA,
V CERKVICI MRAČNI PA LUČKA VISI,
V CERKVICI MRAČNI PA LUČKA GORI,
POD LUČKO ŽALOSTNA MARIJA SLONI,
V BELIH ROKAH BUKVICE DRŽI ...
K MARIJI JEZUŠČEK PRITEČE,
PRITEČE IN NATIHO REČE:
»MATI, MATI, ALI SPITE,
ALI SPITE ALI BDITE?«
»OJ KAKO, KAKO BI SPALA,
HJDE SANJE SNOČI SEM SANJALA:
DA SO TE JUDJE UJELI,
DA SO NA KRIŽ TE RAZPELI,
TRNOVO KRONO NA GLAVO TI DELI!«

JEZUS MISLI NA MATER

NIČ NE POVEJTE MARIJI, KAKÓ JE Z MENOJ:
DA NA KRIŽ BOM PRIBIT, DA BOM V GROB'J NOCOJ —
NIČ NE POVEJTE MARIJI, KAKÓ JE Z MENOJ!
ONA BI TARNALA IN SE JOKÁLA,
S SOLZAMI BI SI OČI ŠE IZŽGALA —
NIČ NE POVEJTE MARIJI, KAKÓ JE Z MENOJ!
ČE PA POVEDATI MORATE, DOBRI LJUDJE,
TIHO TOLAŽITE NJENO SRCÉ —
MENI HUDÓ JE NAJBOLJ RADI NJE!



IZ DAVNIH DNI - IZ DAVNIH DNI

Miro P.

Istrska vasica Hrastovlje je postala znamenita...

Popotniku, ki prihaja preko kraških planjav in goličav proti morju, se nad Črnim kalom odpre popolnoma nov svet. Pred njim je domala vsa obala slovenske Istre. Na desni leži Trst, v ozadju pa široke gorske vrste Julijskih in Karnskih Alp zapirajo obzorje tega lepega dela slovenske zemlje. Na levi se pogled izgublja po planjavah slovenske Istre.

Kras se tu strmo nagne v dolino reke Rižane. Veličasten skalnat, strm breg zapira dolino in nudi vasem

Predloka, Podpeč in Zanigrad varno zavetje pred kraško burjo. Ob koncu doline sameva mala in skromna istrska vasica Hrastovlje.

Pod Črnim kalom kmalu zapustimo lepo, moderno zgrajeno cesto, s katero je Koper povezan z Ljubljano. Z glavne poti zavijemo na staro istrsko cesto, ki nas med sadovnjaki in vinogradi privede do vasi Hrastovlje, ki je po drugi svetovni vojni zaslovela po izrednem umetnostnem spomeniku, starodavni vaški cerkvi.



Vasica Hrastovlje leži v položnem bregu, nad vasjo se pa dviga kopast skalnat griček. Na tej skalnati vzpetini so sezidali v srednjem veku cerkev, ki jo obdaja mogočno obzidje z dvema okroglima obrambnima stolpoma. Prednji stolp stoji tik edinega vhoda v obzidju. Obzidje je zgrajeno zelo močno in v njem so strelne line. Spodnje line lahko dosežemo od tal, do gornjih pa so prišli le po lesenem hodniku, ki je potekal ob zidu utrdbe. V tej utrdbi — taboru so se naši predniki branili pred turško silo. Tako so v tistih časih utrjevali vaše cerkve, da so bili varni pred sovražnikom. Zgodovinarji vedo povedati, da je hrastovljska utrdba odbijala turške napade, ki so prihajali s kranjske strani in ki so bili usmerjeni proti morju.

Na polkrožnem obodu vhodnih vrat je napis v latinščini. V slovenskem prevodu se napis glasi: »To hrastovljsko utrdbo in k njej pripadajočo zemljiško posest je skupaj s sodstvom, z dajatvami in privilegiji od nemške plemiške rodbine Neuhauser kupil Leander Zarotus, doktor umetnosti in zdravilstva 1581.«

Cerkev, ki je nižja in starejša od obzidja, je iz II. stoletja. Obzidje je bilo zgrajeno v poznejši dobi. Iznad obzidja se dviga zvonik s piramidasto streho. V njem visi beneški bronast zvon, ki izhaja iz srednjega veka in se po dolini oglašča že skoro petsto let.

Skozi glavna cerkvena vrata, napravljena leta 1776, stopimo v cerkev. Notranjščina cerkve je razdeljena v tri ladje: stranski sta polovico ožji od srednje. Cerkev je dolga 11,70 m, široka 6,05 m. Nad stebri se razpenjajo polkrožni loki. Vse stene male cerkvice pa so tako polno poslikane s freskami (podobe slikane na svež omet), da ni ostal brez barve niti najmanjši košček ometa. Slike prikazujejo prigode iz sv. pisma,



Del freske, ki predstavlja »Mrtvaški ples«. Smrt spremlja bogatega trgovca. Z zlatniki, ki jih ima v torbi, bi se rad odkupil. Koščena spremljevalka pa je neizprosna. Tudi bogati trgovec mora z njo

številne svetnike in svetnice, prizore iz Kristusovega življenja in trpljenja, glagolske napise in mesece. Najzanimivejša in obenem najvažnejša freska pa je »mrtvaški ples«. Umetnik je hotel s to sliko poudariti, da je smrt za vse enako pravična, kajti z njo morajo vsi ljudje, reveži in bogatini, posvetni in cerkveni dostojanstveniki. Smrt nikomur ne prizaneha in od nikogar ne sprejme podkupnine.

Vso notranjščino cerkve je leta 1490 poslikal mojster — slikarski umetnik Janez iz Kastva. V poznejši dobi, verjetno v 18. stoletju, so slikarje prebelili. Pod beležem so umetnine mojstra Janeza ostale skrite človeškim očem do leta 1949, ko so jih po golem naključju odkrili. Strokovnjaki so se lotili odkrivanja fresk, ki so dokaz velike slikarske umetnosti v srednjem veku.

Piščančeva koščica

Sredi daljnega morja leži veliki Kozji otok. Na njem je nekoč vladal kralj Kozobald. Na stara leta ga je mučila pljučna naduha, zato je mnogokdaj bil slabe volje. Bil je vdovec, imel pa je sina Kozomina. Vsak dan se je jezil nanj, na svoje ministre, zdravnike in strežaje, da se mu je v razburjenju tresla siva brada. Ko pa so mu prinesli jedi in pijače, se je spet pomiril. Dobro jesti in piti mu je bilo namreč v največje veselje.

Prišel pa je nesrečni dan.

Za dopoldansko malico je stari kralj polokal piščančevo obaro z nežnimi jetrci. Potem si je pričel v usta nositi kose ocvrtega piščanca. K belemu, sočnemu mesu mu je teknil tudi rumeni kolač. Vmes je večkrat srebnil žlahtno črno vino, ki mu ga je v zlato čašo natakala strežaj.

Nenadoma je kralj Kozobald v ustih poleg mehkega mesa začutil tanko, trdo koščico. Hotel jo je izvleči, toda v istem hipu ga je zgrabila naduha. Zaprla mu je sapo in moral je hitro hlastniti po zraku. In prav tedaj se je dogodila grozna nesreča.

Stari vladar je požri piščančevo koščico! A ni mu zdrknila v želodec! Ne! S sapo vred jo je potegnil v sapnik, k pljučem! Zato ga je v prsih zdaj ostro zbadlo in zapeklo. Kaj le bo iz tega?

»Nemara bom umrl!« je zastokal. »Koščica mi je ušla po napačni poti! To boli...« In že je strežaj pohitel, da prikliče kraljevega zdravnika.

Bolečine v starčevih prsih so se še povečale. Vse te strašne smole pa je bil kriv samo piščanec s svojo grdo koščico! Hudobni piščanec!

Prihitel je zdravnik, za njim nekateri ministri, a nazadnje še kraljevič Kozomin. Kralja so položili v posteljo. Zdravnik ga je pretipal in prisluhnil njegovemu dihanju. Bolnik mu je opisal vso svojo nesrečo s piščančevo koščico. Med govorjenjem ga je zalival mrzel znoj in žalostno je stokal.

»Koščico bo treba dobiti ven,« je menil zdravnik. »Treba bi bilo prevrtati rebra.«

»Ne! Tega pa že ne bom dovolil, da bi kdo z nožem do krvi mrcvaril mene, ki sem kralj,« je odločno ugovarjal. »Raje bom mirno ležal, dokler koščica ne bo sama zapustila mojega telesa. Nočem še umreti! Saj Kozji otok ne more in ne sme ostati brez mene!«

Malo si je oddahnil in je z muko nadaljeval:

»Te moje nesreče je kriv hudobni piščanec! Njegova koščica se mi je zarila v pljuča. V nevarnosti je moje življenje! V nevarnosti je Kozji otok! Zato — le poslušajte me zdaj! Razglašam smrtno obsodbo nad vsem



VOJAN ARHAR

Trg živali

To vam bil je direndaj vse dopoldne in še čez, koj povedal bom zakaj, čudo, čudo vseh čudes!

Maček je meso prodajal, ribice pingvin ponujal, pes je pri klobasah lajal, zajec se pri zelju mujal.

Orangutan pa banane v zaboje je predeval, medved stari poleg vrane lonce z medom brž prešteval.

Polž ponujal povrtnino, pajek sukanec na vatle, sraka ure in zlatnino, miš copate kar brez škatle.

Bil je hrup in velik krič, ravs in kavs zaradi robe, ker prišlo ni oslov nič, so trgovci šli po gobe!

Ilustr.: KSENIJA PRUNK





kokošjim rodom! Pobiti je treba vse peteline, kokoši in piščance v naši deželi in to v treh dneh! Milostno pa dovoljujem, da jih naši prebivalci tudi pojedó kuhane, pečene ali ocvrte. Toda če se po treh dneh najde še kakšno bitje te zločinske družine pri kom v rejli, bo tudi ta obsojen in obešen. Moje življenje je spravil v nevarnost piščanec, jaz pa bom zato vse njegove sorodnike spravil ob življenje. Tako se bom maščeval jaz, kralj Kozjega otoka...«

Močan napad naduhe je kralju pretrgal besede. Na vso moč je krehal in lovil sapo, pri tem pa zapotegoval obraz v hudem trpljenju.

Ministri, zdravnik in kraljevič so se spogledali, a kralju si niso upali ugovarjati, čeprav so vedeli, da je sam kriv svoje nezgode. Saj ocvrti piščanec ni bil več živ, ko ga je kralj obiral! Moral bi pač že na krožniku ločiti meso od koščic in ne smel bi preveč hlastno jesti. Potem bi napada naduhe najbrž sploh ne bilo.

»Tako razglasite moj ukaz vsem prebivalcem!« je velel z rahlim, a odločnim glasom. »Smrt kokošnjemu rodu!«

Ministri so se tiho priklonili in odšli.

Ze naslednji dan so po vsej deželi razglasili kraljev ukaz. Ljudje so nevoljno majali z glavami in natihoma godrnjali. Balí pa so se kraljevih baričev, ki so po hišah vohali za kokošmi in grozili. Zato so klali pete-

line, kokoši in piščance. Jedli so jih, pri tem pa so žalovali za njimi in tudi za jajci, ki jih ne bo več...

Tiste dni je iz svoje gozdne kočé prišel v mesto drvar Ozej in je slišal novico o kokoših. Hudo ga je razjezilo. Doma je namreč imel petelina in kokoško. Bila sta še dosti mlada in bi ju bilo škoda zaklati. Zato je sklenil, da kralja ne bo ubogal.

Vedel je za skrivno jamo v globokem gozdu. Vanjo je postavil kurnik s petelinom in kokoško. Vsak dan jima je prinašal hrano in vodo. Saj nespametna kraljeva prepoved ne bo ostala dolgo v veljavi, je menil...



Minilo je še nekaj dni in kralj Kozobald je umrl. Pljuča, ki je v njih obtičala koščica, so se mu pričela gnojiti in se je zadušil. Pripravili so mu imeniten pogreb.

Potem je na Kozjem otoku zavladał kraljevi sin Kozomin. Bil je še mlad in je tudi rad dobro jedel. Zlasti pa so mu dišala mehko kuhana kokošja jajčka. Odkar je njegov oče prepovedal rediti kokoši, je bil zelo nesrečen. Zdaj pa je zavladał sam in je že na dan po očetovem pogrebu dal razglasiti, da je kokošereja spet vsakomur dovoljena.

Ljudje pa, ki so prej morali po-

klati vse svoje kokoši, so bili zdaj brez njih. Le prebrisani drvar Ozej se je zdaj smejal. Iz jame v gozdu si je na dom prinesel petelina in kokoško. Odšel je tudi v mesto, da še kaj novega izve. In tako je slišal še tale razglas:

»Kralj Kozomin bo plačal za vsakega petelina, kokoš in piščanca po sto zlatih cekinov, za vsako jajce pa po en cekin!«

Toda nikogar ni bilo, ki bi kralju mogel ustreči za še tako dobro plačilo. Preden pa bodo ladje iz drugih dežel pripeljale novih kokoši, bodo pretekli še dnevi in tedni...

Tedaj se je na kraljevem gradu oglasil drvar Ozej. Bil je v preprosti obleki, zato ga grajski stražarji niso nič kaj prijazno sprejeli. Ko pa jim je povedal, da prinaša mlademu

kralju v košari petelina, kokoško in petnajst svežih jajc, so ga slovesno pozdravili in godba mu je zaigrala v čast. Tako namreč je ukazal kralj Kozomin, ki si je na vso moč želel jesti spet mehko kuhana jajčka in dobiti tudi jajca, da se iz njih izvali nov kokošji rod.

Drvarja je kralj lepo pogostil in mu izplačal dve sto petnajst cekinov za obe živalci in jajca.

Še kar naprej se je zdaj smejal drvar Ozej. Na poti nazaj v gozd je ugibal, kaj naj bi z vsemi temi cekini počel. Pa je uganil: Postavil si bo novo zidano hišico s hlevom, da bo v njem redil kravo in konja. Dobil si bo novega petelinčka in kokoško. Petelin ga bo zjutraj budil, kokoška pa mu bo nesla jajca in valila piščance.

DANILO GORINŠEK

Ilustr.: KLAVDIJ PALČIČ

Kuža laja v jamo...

Kuža laja v jamo, dreza,
tam drug pes za njim opreza,
ko pa nadenj v jamo skoči,
— prav do smrčka ves se zmoči...

Ej, neroda, ti neroda,
ti neroda vseh nerod!

Kje pa srboriti kuža
vé naj, da je v jami — luža
in da v vodi tam seveda
— samega le sebe gleda...

Ej, prismoda, ti prismoda,
ti prismoda vseh prismod!





MI GRADIMO HIŠKO
VISOKO PET PEDI —
V NJEJ BOMO ŽIVELI:
MEDO IN MI VSI.

ČE PA JO KRT PRIMAHA,
TAKRAT POMOČI NI —
NA DVOJE ŠLA BO HIŠKA
VISOKA PET PEDI.

MEDVED BRUNDA, BRUNDA,
TA BO ZA VRATARJA —
ČE PRITEČE MIŠKA,
BO ŠEL PO GOSPODARJA.

ZVONČEK NA OČALIH

»Očala, kje so moja očala?« je dedek hodil po hiši in iskal očala po vseh sobah.

Predeval je knjige na mizi, stikal po omaricah, predalih in neprestano tarnal za očala kar vse jutro in še ves popoldan.

»Kar zvonec bom privezal nanje,« je nazadnje ves jezen rekel dedek. Mirko je te besede že večkrat slišal od dedka in vedno sproti se je čudil, zakaj dedek zares že ni privezal zvonca na očala. Premišljeval je Mirko o tem in se je na koncu po več dnevih in tednih dedkovega jadikovanja spomnil, da ima v svojem hranilniku nekaj prihrankov. Da, te prihranke bo vzel in dal bo dedku čarobni zvonec.

Ko je Mirko imel zvonec, je vzel celo vrvico, vtaknil en konec skozi luknjo na vrhu zvonca, drugi konec vrvice pa je privezal na očala. Vse skupaj je potem skrnil v najbolj skriti kot. Previdno je odmaknil vrata v svoji sobi in tiho čakal.

»Kje so moja očala? Oh, oh, kam sem jih le vtaknil,« je bilo kmalu slišati dedkov glas na Mirkovo veliko začudenje.

Deček je stal na pragu sobe in žalostno gledal dedka. Dedek pa je iskal, tipal po nočni omarici, očal pa ni in ni bilo. Zvonec se ni in ni oglasil.

»Dedek, rekel si, da bi se ti očala sama oglasila, če bi bil na njih zvo-

nec,« je Mirko ves razočaran rekel dedku in mu hkrati dal še očala.

Dedek se je od srca zasmel. Objel je vnuka in ga poljubil na svetli čopek las na vrhu glave. »Eh, Mirko, Mirko, le šalil sem se, ti si pa mislil zares,« je odvrnil dedek. Kako pa naj zvonec zvoni, če ga nihče ne maje? Ampak zato, ker si me hotel razveseliti in mi pomagati, da se ne bi mučil in iskal očala, boš dobil od mene veliko, veliko čokolado.«

Zagotovo bo dedek svojo obljubo izpolnil takoj, ko bo trgovina popoldne odprta.



riše ■ mladina piše in riše ■ mladina

NABREŽINA

Nabrežina je stara slovenska vas. Ne koč se je imenovala Nadbrežina. Vasi so dali tako ime, ker je sezidana nad bregom.

Nabrežina je lepa in obširna vas z velikim trgom in lepo cerkvijo. Mimo vasi držita dve železnici.

V Nabrežini imamo kamnolome, znane po vsem svetu. Večina Nabrežincev dela tam, drugi pa se vozijo na delo v Trst. Nabrežina je sedež občine. V vasi sta osnovna in srednja šola.

Tu se je rodil znani pesnik Igo Gruden. Spisal je mnogo pesmi o Krasu. Njegovo pesem »Nabrežina« smo se učili tudi v šoli. Lepa je pesem, ki jo je posvetil sinu in ji je dal ime »Sinkus«. V tej pesmi pripoveduje sinu, kako je preživljal svoja mlada leta.

Pesmica pravi:

»V Nabrežini blizu Trsta
se tvoj oče je rodil;
kjer je v morju skala čvrsta,
se porodu je podil,
v zimski z burjo se boril.«

Nabrežina je skoro vsa obkrožena z borovci. Če gremo na »Brščice«, se nam nenkrat prikaže lep razgled na morje. Če se pa spustimo še nižje, pridemo do nabrežinske obale. Ko pogledamo z obale navzgor, se nam pred očmi prikaže strma skala, kamor se od jutra do večera upirajo sončni žarki. Če se ozremo naokoli, vidimo na eni strani Miramarski grad in Trst, na drugi pa Devinski grad in preko tega še Gradež in Barbano.

Ker je Nabrežina moja in mojih staršev rojstna vas, bi jo zapustila samo, če bi bila prisiljena, in še tedaj zelo težko.

Milena Abram

V. razr. osnov. šole v Nabrežini

NAŠA POŠTA

V februarju sem napisala pismo učencem II. b razreda osnovne šole »Zvonka Runka« iz Gasilske ulice 17 v Ljubljani. V imenu vseh učencev našega razreda sem se zahvalila za knjige, ki so nam jih poslali v dar.

Ze 3. marca smo dobili odgovor. Pismo- noša je prinesel veliko ovojnico. V njej je bilo pismo in 44 razglednic. Pismo je napisala učenka Kobe Barbara. Razglednice so nabrali otroci in so iz raznih krajev Jugoslavije. Zato so lepe in nekatere celo barvane. Posebno dve sta zelo veliki. Tudi mi nabiramo razglednice, ki jih bomo poslali našim součencem v Ljubljano, ter se jim zahvalili, da so bili tako prijazni z nami.

Furlan Licia

II. r. osn. šole v Barkovljah

MOJA ZBIRKA METULJEV

Iz Trsta smo šli stanovat na Opčine v hišo, ki jo obdaja lep vrt. V sosedni hiši je stanoval deček, ki je zbiral metulje. Prav na vrtu sva se spoznala.

Kmalu sva postala prijatelja in se začela igrati. Nekega dne mi je pokazal svojo zbirko metuljev. Bila mi je zelo všeč. Zato sem sklenil, da bom tudi jaz lovil in zbiral metulje.

Stopil sem na vrt in začel loviti vsevprek. Ulovljene metulje sem skrbno deval v škatlico. Nato sem si pripravil deščico iz vezane plošče in nanjo sem pritr dil z bucikami metulje.

Vsaki dan sem jih lovil, ker so se ustavljali na naših cveticah. Najprej sem jih lovil z rokami, kasneje pa sem si pripravil mrežo. Metulji so letali od marjetice do vrtnice, jaz pa sem tekal za njimi. Največ jih je priletelo na naš vrt, kadar je bilo sončno vreme.

Nekega dne sem si moral pripraviti drugo deščico, ker je bila prva že polna metuljev. Toda nisem bil prav zadovoljen, ker je moja prva zbirka obsegala samo bele metulje. Želel sem dopolniti zbirko še z raznobarnimi metulji. S sestrama sem se zmenil, naj me takoj pokličeta, čim zagledata kakega pisanega metulja. Obedve sta mi res pomagali. Prav njima se moram zahvaliti, da sem ulovil tudi pisane metulje.

Najsrečnejšega pa sem se počutil takrat, ko se mi je posrečilo uloviti metulja, ki se redko pojavi v naših krajih. Čim sem ga ulovil, sem tekel k prijatelju, da mu ga pokažem. Tudi on je bil vesel mojega uspeha.

Marjan Giorgi

IV. razr. osnov. šole pri Sv. Jakobu



Golobnjak (linorez)

Kalc Silvestra II. razr. Enot. sred. šole na Opčinah

zapojmo • zapojmo • zapojmo

Oj, ptički

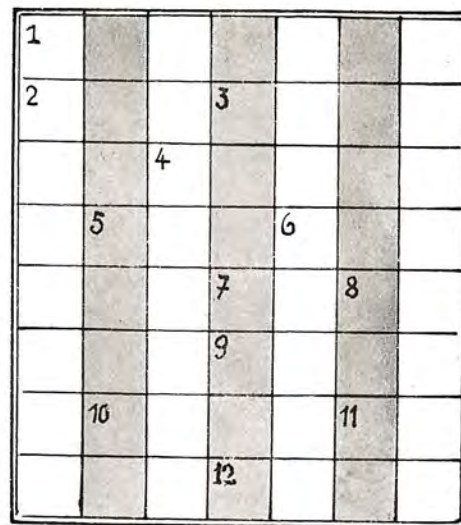
(Ferdinand Ferluga)

PAVLE MERKU

Razgibano

za ugankarje • za ugankarje • za

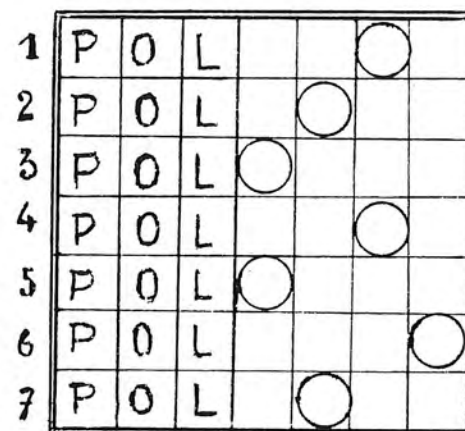
STEBRISCE



1. ponižen, brez zahtev, 2. vzvišena lirska pesem, 3. naprava, ki nekaj poganja, 4. ga rabi padalec, 5. gora na Kočevskem, 6. čas pred božičem, 7. ploskovna mera, 8. kuhinjska posoda, 9. čreda, 10. hiter, 11. denarna kazen, 12. spodnji del vrat.

V zasenčenih stebričkih bereš zelo znan pregovor.

DOPOLNJEVALKA



Vseh sedem besed začne z zlogom POL. V prazna polja vpiši v vsaki vrsti štiri manjkajoče črke! Dobil boš besede, ki pomenijo: 1. situacijo, stanje, 2. bližnjega sorodnika, 3. polovico neke ploskve, 4. jed iz moke, 5. stražnika, 5. kar nastane kmalu po sončnem zatonu, 7. rojstni kraj pisatelja Ivana Tavčarja.

Ob pravilni rešitvi boš bral v krogcih ime nekega dela naše zemlje.

BESEDNE ZVEZE

K navedenim besedam pripiši eno od spodnjih besed, ki imajo z njimi miselno zvezo! Začetne črke pripisanih besed dajo ime in priimek slovenskega pesnika.

GORA —

OROZJE —

GLEDALISČE —

IGLA —

VLADAR —

ISTRA —

STARCEK —

AFRIKA —

BARKA —

SATOVJE —

REKA —

FURLANIJA —

Oder, palica, žezlo, Oljka, čebela, izvir, antilopa, top, čedad, nit, Učka, Noe.

Rešitve ugank pošljite uredništvu Galeba, Opčine pri Trstu - Opicina Trieste, najpozneje do 12. maja t. l. Trije reševalci bodo izžrebani in dobe nagrado.

REŠITVE UGANK IZ 6. ŠTEVILKE

1. ZLOGOVNA KRIŽANKA:

Vodoravno: 1. kavarna, 3. pijača, 5. darovati, 8. lava, 10. žaba, 11. popis, 12. biga, 13. čudo, 14. kolo, 15. selo, 17. bala, 19. Senožče, 21. topilo, 22. tableta.

Navpično: 1. kapela, 2. nada, 3. piti, 4. časopis, 6. rožet, 7. vaba, 9. vabilo, 11. podoba, 14. korito, 15. seno, 16. lože, 18. lalkota, 19. selo, 20. četa.

2. PREGOVOR NA ČRTICAH:

1. polena, 2. oblast, 3. novica, 4. šepetanje, 5. narava, 6. medica, 7. spored, 8. mladič.

Dodane črke dajo pregovor: Ena lastovica še ne naredi pomladi.

3. POSESTNICI:

Janko Graskar se je smučal v Kranjski gori. Jana Knes goji sankanje.

4. DOPOLNJEVALKA:

tukaj, dišava, s'epar, palica, kobila, košara, zrcalo, nobeden, najprej, delavec.

Pravilno razvrščeni zlogi dajo pregovor: Tudi slepa kokoš zrno najde.

REŠITVE SO POSLALI: Suzana Grgič z BAZOVICE; Barbara Rosner iz BARKOVELJ; Igor Furlan, Klavdij Cernjava in Sergij Carli iz GADROVCA; Alojz Kobač, Silvan Pahor, Bogomila Antonič, Ivo Devetak, Lojzek Radetič in Lidija Legiša iz JAMELJ; Danica Castellani iz KATINARE; Ivanka Mozetič, Silvana Rudes, Anamarija Širca, Jožko Širca in Katerina Floridan iz NABREZINE; Mirela Zgonc, Darka Brišček, Rožica Tretjak in Anamarija Tretjak z OPCIN; Bruno Verša in Darij Stoka s PROSEKA; Cvetko Zabar iz PEVME pri Gorici; Arjela Skrl, Edi Čač, Remigio Eler in Gioia Merandel od SV. BARBARE; Gabrijela Bevilacqua, Sosič Lučana, Lorena Skrdla, Tatjana Sancin, Nataša Rauber, Stojan Kuret, Pavel Čeh in Nadja Raztresen od SV. JAKOBA; Nerina Bogatec, Marina Sedmak in Loredana Ukmar iz SV. KRIŽA; Nadja Milič iz šole v ul. SV. FRANČISKA, Miran Pečenik iz šole v ul. DONADONI; Rosana Calligaris in Antonjeta Calligaris iz STANDREŽA pri Gorici; Jordan Kosmina iz SEMPOLAJA; Marta Ivašič in Erika Skrl iz TRSTA ter dijaki in dijakinje enot. sred. šole: Grozdana Guštin z CPCIN; Marij Čuk iz DOLINE; Zora Vukičević s PROSEKA. Nekdo se v pismu ni podpisal, zato bo med reševalci zaman iskal svoje ime.

ZA NAGRADO SO BILI IZZREBANI: Cvetko Zabar, učenec IV. razreda osnovne šole v FEVMI pri Gorici; Darka Brišček, učenka V. razr. osnov. šole na OPCINAH in Marij Čuk, dijak II. b razreda Enot. sred. šole v DOLINI.